

השפעת טיפולי אלאר או קטלס על איכות הטרכליום

מעיין פלוס קטרון, איתן שלמה, קטרינה קריזובה, אבי אושרוביץ - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית
יאיר נשרי - לה"ד נגב שה"מ משרד החקלאות

תקציר

גידול הטרכליום הוא בין הגידולים המובילים בערבה. כל פרחי הטרכליום מהערבה מיוצאים לחו"ל. רוב הפרחים נקטפים בחודשי הסתיו והאביב, מיעוטם בחורף. בגידול הפרחים בחורף מוכרת למגדלים תופעה של התעקמות ענפי הפריחה. במחקר זה בחנו שימוש במוסתי צמיחה (מננסים) אלאר (Daminozide) וקטלס (Flurprimidol) לקבלת פרחים איכותיים. נמצא שיש חשיבות רבה לשימוש במננסים בכדי לעצור את הצימוח וכן לשפר את איכות התפוחת וצבעה. התכשיר קטלס עצר את הצימוח ושיפר את איכות הגבעולים בהשוואה לביקורת ולמננס אלאר. טיפול קטלס במינון 0.5 גרם לליטר (ריכוז 0.05%) היה הטוב ביותר.

הקדמה

עוצמות האור הגבוהות, הלחות הנמוכה והטמפרטורות המתונות הקיימות בחורף בערבה, מתאימים לגידול הטרכליום. סיבות אלה הובילו לכך ש- 300 דונם מתוך 400 דונם הקיימים בישראל נמצאים בישובי הערבה. כל הפרחים הנקטפים משטחי הגידול בערבה נשלחים ליצוא לעומת הגידול במרכז הארץ של פרח זה שהינו בעיקר לשוק המקומי. היבול הממוצע מדונם טרכליום מגיע לכ-70 אלף ענפים. רוב הפרחים נקטפים בסתיו ובאביב ומיעוטם בחורף. בגידול הפרחים בחודשי הסתיו והחורף מוכרת למגדלים בעיית התעקמויות ענפי הפריחה. במחקר שנערך במו"פ ערבה (פלוס-קטרון וחוב' 2009) התקבלה תוצאה טובה בשימוש במוסתי צמיחה (מננס) אלאר בגידול הליזיאנתוס. במחקר זה ברצוננו לנסות ולשפר את איכות פרחי הטרכליום ע"י שימוש במננסים אלאר (Daminozide) וקטלס (Flurprimidol) לקבלת פרחים איכותיים.

שיטות וחומרים

שתילי טרכליום (חישתיל) מהזנים כחול, סגול ולבן נשתלו (1/9/2009) במבנה חממה מכוסה פוליאאתילן בתחנת יאיר. עומד השתילה היה 24 צמחים למ"ר. הצמחים נקטמו ב- 13/10/09. הארה מחזורית של 5 שעות כשבירת לילה החלה בתאריך 29/10/09 ונמשכה עד גמר הניסוי. לאחר שהצמחים התפתחו והגיעו לגובה של 40 ס"מ ניתנו טיפולי מוסתי צמיחה של מננסים בריכוזים שונים, להלן הטיפולים:

1. אלאר (Daminozide) במינון 2, 2.5 ו-3 גרם לליטר.
  2. ריסוס בקטלס (Flurprimidol) במינון 0.25, 0.75, 0.5 גרם לליטר.
  3. ביקורת
- הריסוסים ניתנו כל 10 ימים ובסה"כ ניתנו 4 ריסוסים.

תוצאות ודין

הטיפול הטוב ביותר היה ריסוס בקטלס במינון 0.5 גרם לליטר (טבלה 1) בו התקבלו ענפי פריחה איכותיים יותר מאשר בשאר הטיפולים. טיפול זה הצטיין גם בבדיקת חיי מדף של הפרחים. הריכוז הגבוהה של קטלס גרם לנינוס חזק של התפרחות. שאר הטיפולים היו דומים אך טובים יותר מאשר הביקורת. נמצא שיש חשיבות רבה לשימוש במננסים בכדי לעצור את הצימוח בכדי לקבל ענפים שאורכם אינו עולה על 90 ס"מ וכן לשפר את איכות התפרחת וצבעה. בעבר השתמשו באלאר והתוצאות לא היו מספיק טובות ולכן החלטנו להשתמש במננס חדש שנקרא קטלס. התוצאות מראות שהקטלס עצר את הצימוח ושיפר את איכות הגבעולים בהשוואה לביקורת ולמננס אלאר כאשר המינון של 0.5 גרם לליטר היה הטיפול הטוב ביותר. מוצע לבדוק תוצאות אלה הלכה למעשה אצל מגדלי הטרכליום באזור הערבה ובאזורים אחרים.

טבלה 1 : דרוג הטיפולים בריכוזים השונים מבחינת עצירת צמיחה ואיכות הפרחים

טיפול שם המננס	מינון (גרם לליטר)	עצירת צימוח	דרוג איכות תפרחת וחיי מדף	הערות
אלאר	2	בינונית	2.5	
	2.5	טובה	2	
	3	טובה	1.5	
קטלס	0.25	בינונית	2	
	0.5	טובה	1	
	0.75	חזקה	2.5	נינוס חזק
ביקורת	---	אין	3	

מדד איכות הפרחים: 1- איכות גבוהה, 2- איכות בינונית, 3 – איכות נמוכה.

הבעת תודה

לארגון מגדלי הפרחים עבור מימון התוכנית. לחברת תרסיס עבור הקטלס.

מקורות

פלוס קטרון מ', שלמה א', חשמונאי ד', אושרוביץ א', אלקיים ד', נבון א' 2009. טיפולים שונים באלאר בליזיאנתוס זן רוזיטה לבנה. סיכום עונת מחקרים 2008/9. מו"פ ערבה תיכונה וצפונית.

The effect of plant growth regulators on the quality of Thracheliom.

Maayan Plaves Kitron, Eithan Shlomo, Katrina Krizova, Avi Usherovitz - Northern and Southern Arava R&D

Yair Nishri - Extension Service (SHA'AM), Ministry of Agriculture and Rural Development

Keywords: Cut flower, growth hormone, Daminozide, Flurprimidol